

566

AD QVOD LIBET ARIAM

QVAESTIO MEDICA MATVTINISDISPVATIONIBVS AGITANDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE XXIII. NOVEMBRIS, M. IOHANNE DEGORIS Medico Regio Moderatore.

An medicamenta habet vires?

VECVNOVE naturæ lege imperioque continentur, illa homini nata sunt, is diuinorum caducorumque particeps, amborum societate gaudet: Animâ ascendit ad celestia, terrenâ corporis compage descendit ad infera. Illa quia immortalis & æterna, non externis fomentis refici, non tote nutritio recreari desiderat: illud quia ex elementis prognatum, quia corruptioni obnoxium, quia ex contrariorum concursu conditum, ideò in elementa debet facessere, & ex materiæ insidiis corrumpi, & intestinâ suâ lucâ violari: Inde quæcunque mundi rerum vniuersitate continentur, vel hominis alimenta, vel medicamenta sunt, quæ suo sola tellus fecunda effundit gremio. Alimenta, quorum quædam sunt, quædam sunt, corpori similia & dissimilia, alterata & immutata, dum naturæ victrici cedunt, sanguinis rationem in venis amplioribus induunt, qui ceu deuotione quadam in angustiores attractus, & vnicuique parti appositus, solus nutritionem facit, triplicisque perennis effluuij substantiam assimilatione continuâ auget & conseruat; sic Deus esse voluit homini naturæ centro, vniuersorum medio, mundi nodo, copulæque consultum; sed fit heu sæpe nimium, vt disruptâ contrariorum symphonia, dum frustra retinacula tendit proba temperies, ille doleat, ægroter, & morborum perniciem accedat, breui pessumdatura, nisi medicamentorum salutarium ope ex orci quasi faucibus latior emerget.

NLLA habet vires: Quis enim adsit, tot morborum monstris immanibus nisi plusquam Hercules Alæxipharmacos? Illorum hæc esse videtur conditio, vt sint tunc quædam, tunc non quædam, sicut alimenta sunt tunc vires, tunc non vires. Naturalem verò corporis constitutionem medicamenta immutant, seu primarum qualitatum, simpliciumque virtute, seu earumdem coniugatâ facultate, siue ex occulta totius substantiæ proprietate; Quia verò sanitatis morbi que ratio, non ea tantum consistit, sic neque primarum qualitatum vires; quin illæ per graduum quatuor amplitudinem se diffundunt, vt sit in morborum depulsiōne armis paribus certandum; nec si fortiora, morbi acumen intendatur; si nimium inualida, medicamenti virtus à morbo victa langueat: Gradus illos ne constare putes proportionem Arithmeticam, sed Geometricam, nimirum quæ temperata sunt; habere dicimus primarum qualitatum portiones æquales: In primo verò caliditatis gradu intemperata, exuperantis qualitatatis partes duas, & vnâ contrariæ; In secundo gradu exuperantis portiones quatuor, & vnâ contrariæ: In tertio, exuperantis partes octo, & vnâ contrariæ: In quarto exuperantis sexdecim, vnâ denique contrariæ, sic cætera metire: insuper primas secundasque, secundas tertiæ medicamentorum facultates consequuntur; tantæ molis est labentem sanitatem retinere, collapsam tutâ, certâque methodo subrigere.

VAS autem medicamentorum vires prodire existimamus ex occulta totius substantiæ proprietate, non parit elementorum temperies, sed substantiæ similitudo, non sensus ueritatis, non ratiocinationis subsidio, sed sola rationis nascenda: eò pertinent Alimenta, Deleteria, Alexipharmaca, & Cathartica. Alimenta exinanitæ partes ad sese familiaritatem quadam prolestant, sola naturæ amica, cætera inimica: Alexipharmaca sunt quæ tacitâ proprietate venenatis medentur; Deleteria quæ halitu feriunt, vel nos extrinsecus attingunt, vel intrò sumuntur, cibi, potus, vel medicamenti speciei; substantiam nostram immutant, vincunt, nec vincuntur; A quibus in omni vitæ ratione Medicus vir bonus cauere debet, nec malignos, ignominiosos, periculosos Chymistas imitari, cuius Mercurium, Arsenicum, Vitriolum, & Subium propinantes. Chymiam laudamus in præparandorum vegetabilium industria, sed Pharmaciæ nostræ non anteponimus. Chymica quadam probamus, sed vulgaribus non præstantiora, quin minus fida experti sæpe credimus: Crudeliora metallica pyrotechnia adulterat, sed non spoliat in nauis furoris incommotis, neque in sublimi omni sorde aurum liberat metallorum nobilissimum, homini conueniet animalium nobilissimum; Nimirum & ignis aurum expurgat, hominem perdit & consumit, apoge hæc delirantium somnia qui dum metallicis canctros, grauiorésque morbos spe indubitatâ sanare se pollicentur, ægros vitæ fortunisque spoliant.

VTIORA longe nostra Cathartica sunt, quæ quia, fecus ac metallica, vitam, vitæ analogiam habuere, nostri censuere patres esse conseruandæ vitæ magis idonea. Purgantium tres ordines vsus notauit: vnus malignorum est, quibus vis & substantia inest venenata, in quo habentur colocynthis, & scammonium; Alter benignorum, quæ minimam ab alimentum naturâ defecerunt, cuiusmodi sunt pruna, violæ, manna, setum lactis, cassiæ medulla; Tertius medicamentorum, in quo sunt senna, Rheubarbarum, Agaricus, Aloës: instituitur verò rationis legitima, quando noxius humor isque cum delectu vel pituita, vel melancholia, vel bilis vitæque, à medicamento trahitur; non caloris, non vacui, aut inanitionis vi, sed vnâ substantiæ proprietate, quæ & stirpes succum è terra sibi idoneum, & vnaquæque corporis particula, id quod in sanguine sibi familiare & conueniens est: & lapis heracius ferrum, & paleas succinum prolestat: hæc autem similitudo non temperamentorum, sed substantiarum est. Metallica verò memorata, hoc non præstant cum delectu, sed vi venenatâ & erodente, vnâ sæpe rapiunt humores noxios, atque salutaris, hinc multos de vitâ tollunt; Quosdâ quasi qui ludunt tesseriis ægrotatione releuant: sic mæcha maritum ex veneni porione moribundum, veneno propinato casu recreauit.

MEDICAMENTA accurato delectu quæsitâ, dein probè præparata, arte certâ miscenda sunt, si fuerint præstò ad salutem simplicia, dolus erit vt compositis. In composito hæc obseruanda, basis curando affectui contraria; si affectus multiplex, haud aliter basis; A diungenda, Sine quibus affectum ipsa profigare non potest; Per quæ melius; his color, odor, & sapor accedunt, cum moderata consistentia; Cætera absurda, & inania: Ad hæc remediij quantitas aduertenda: Benigniora vncis, mediocria dragmis, maligna granis metimur; denique vtendi ratione opus idoneâ. His tribus ars medendi tota constituitur, his curatio perficitur, quæ recta atque conueniens est remedium vsurpatio, in omnibus, quin & in deploratis tentanda, neque enim diuinæ bonitati consentaneum credimus esse morbos contrarij expertes; Medicamentorum omnino virtus eximia est, quorum vlti quoscunque perduelles corporis affectus & contumaces certissimâ historiarum fide sanatos legimus; Non senescit natura, non acquirit eundo effectus vires, eadem præstat quæ quondam, sed habebat probos artifices, Medicos remedium, quos esse aliquando tales à maiestate Medicâ non alieni iudicamus, neque vitio illis vertendû deorû manus attrahere.

Ergo Medicamenta habet vires.

Proponebat Lutetiæ FRANCISCVS MANDAT Turonensis. Anno R. S. H. M. DC. XVII.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Iohannes Tournier.

M. Iacobus Perreau.

M. Guillelmus Gerbault.

M. Iohannes Lesspiciere.

M. Francisus le Sage, M. R.

M. Georgius Cornu.

M. Iohannes Pietre.

M. Iohannes Cousin.

M. Hieronymus Golu, P. R.

